

לקוטים וספורים נפלאים

פסח תשפ"ה

ליל הסדר

בעל האמרי חיים מויו'ניץ אמר כי מוצא חן בעיניו תורה ומקיים את התורה מתוך שמחה ורוממות, כמו 'שירה', שהוא מקיים את מצוות התורה ומפגין את השמחה הפנימית שלו החוצה, כשהילד רואה שהאבא קונה לולב במיטב כספו כמה שיכול, ולא נאנח על כך שזה יקר מדי, אלא שש ושמח, וכשהוא מוציא את הלולב מהנרתיק ביום טוב ראשון של סוכות, הוא נראה כמו מישהו שמסתכל בפעם הראשונה על איזה יהלום יקר שקיבל בירושה מהסבא שלו, בשמחה, בהתלהבות... וכך בכל מצוה ומצוה האב מלא בשמחה על זכיותו, בכוח מקרה, התורה לא תישכח מפני זרעו! הילדים יקלטו ויבינו היטב שאין גדולה כתורה, אין דבר שיכול לשמח אדם יותר מפיקודי ה' וממשפטי ה'.

שהתורה עצמה העידה שהיא לא תישכח מפני זרעו של עם ישראל?
אלא, אמר הרב אלישיב, התשובה לשאלה הזאת כתובה בגוף השאלה. מי שידקדק במילות הפסוקים, יבין היטב כיצד אירע דבר כזה שרח"ל הבן הפך לרשע. התורה אומרת "וענתה השירה הזאת", כשהיודי לומד תורה ומקיים את התורה מתוך שמחה ורוממות, כמו

חג חרותנו, האָמנם?

כָּל אֶחָד עָסוּק עִם הַמַּאֲבָקִים שֶׁלוֹ בַּחַיִּים, עִם הַכְּאִבִּים וְהַמְצוּקוֹת, עִם הַמְּגַבְּלוּיּוֹת שֶׁלוֹ, וְאִזּוֹ מְגִיעַ לֵיל הַסֵּדֶר וְאוֹמְרִים לוֹ - עֲכָשׁוּ זֶה 'זְמַן חֵירוּתְנוֹ', עֲכָשׁוּ אֶתְּהָ בֶן חוֹרֵין...
חֵרוֹת, לְכַאוֹרָה, זוֹ חֶפְשִׁיּוֹת, זוֹ הַיְכַלֶּת לַעֲשׂוֹת אֶת מֶה שְׁאֲנִי רוֹצֵה, בְּצוּרָה שְׁאֲנִי רוֹצֵה, וּבְזְמַן שְׁאֲנִי רוֹצֵה - בְּלִי שְׂשׂוּם דְּבָר יִגְבִּיל אוֹתִי.
נוּ, הָאֵם זֶה הַמְּצַב הַיּוֹם? הָאֵם בְּלִיל הַסֵּדֶר מִשְׁתַּנֶּה?
הַצְּרוֹת מְסַתֵּימוֹת? הַכֹּל מְסַתֵּדֶר? נִגְמְרִים הַקְּשִׁיִּים?
לְמָה קוֹרְאִים לְזֶה 'זְמַן חֵירוּתְנוֹ' - בְּשְׂשׂוּם דְּבָר מִמֶּה שְׁקוֹרָה אֶתְּנוּ לֹא מְזִכִּיר חֵרוֹת?
זֶה קוֹרָה הַרְבֵּה אֶצֶל קְבָלָנִים. אֶחָד מֵהֶם מְזַמֵּן פּוֹעֵל לַיּוֹם עֲבוּדָה, וּבְרִגְעַ הַאֲחֵרוֹן מְגִיעַ קְבָלָן מִתְחַרֵּה, מְצִיעַ לַפּוֹעֵל מִשְׁכֶּרֶת קֶצֶת יוֹתֵר טוֹבָה - וְ'סוֹחֵב' אוֹתוֹ לַפְּרוֹיִקֵט שֶׁלוֹ...
וְאִזּוֹ, כְּמוֹכֵן, מִתְחִיל וְכוּחַ בֵּין הַשְּׁנַיִם, כָּל אֶחָד טוֹעֵן בְּתֵקֶף - זֶה הָעוֹבֵד שְׁלִי! שְׁחָרֵר לִי אוֹתוֹ - וְתַן לוֹ לַעֲבֹד אֶצְלִי!
הָאֵם אוֹתוֹ פּוֹעֵל מְרַגֵּשׁ 'בֶּן חוֹרֵין'? מִמֶּשׁ לֹא. מֶה זֶה מְשַׁנֶּה לוֹ הֵיכֵן הוּא מִתְקִין אֶת הַמְרַצְפוֹת? כֶּף אוֹ כֶּף, הוּא יִשְׁאַר פּוֹעֵל פְּשׁוּט וּבִלְתִּי מְעַרְךָ...
הָאֵם לֹא זֶה מֶה שְׁקָרָה בְּמַצְרִים? הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵחַ אֶת מִשְׁהָ רַבְּנוּ לְהַזְהִיר אֶת פְּרַעְה: "שְׁלַח אֶת עַמִּי - וְיַעֲבֹדוּנִי!"
אֵין כָּאֵן הוֹרָאָה לְשְׁחָרֵר אוֹתָם לְחֵרוֹת, יֵשׁ כָּאֵן צוּי לַעֲזֹב אוֹתָם - כִּי הֵם הָעֲבָדִים שְׁלִי, לֹא שְׁלָךְ... וְעוֹמֵד לוֹ אוֹתוֹ 'מִתְאוּנָן' בְּמַדְבָּר, אַחֲרֵי הַרְבֵּה שָׁנִים, וְשׁוֹאֵל אֶת עַצְמוֹ: רִגַע, לֹא הִבְטִיחוּ לָנוּ יְצִיאָה לְחֵרוֹת? לֹא סִפְרוּ לָנוּ שְׁזָהוּ, שְׁאֵין יוֹתֵר עֲבָדוֹת? אִזּוֹ לְמָה בְּפַעַל זֶה לֹא כֶּכָּה? לְמָה בְּמִקּוֹם לְשְׁחָרֵר אוֹתְנוּ לְחֶפְשִׁי - אֲנַחְנוּ מִמְּשִׁיכִים לַעֲבֹד קֶשֶׁה, רַק לֹא לְמַעַן אוֹתוֹ אֶחָד?

"וְאֶצְלִי פְּלָנוּ
חֶמְדָּה... מְצִיחָה
עֲלֵינוּ... הָרִי זֶה
מְשַׁבָּח"

סיפר יהודי שהתארח בליל הסדר בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. כשהגיעו לקטע בו הבן הרשע מדבר בזלזול ובחוסר כבוד, "מה העבודה הזאת לכם - לכם ולא לו", אמר הרב אלישיב, אני לא מבין! משהו פה לא מסתדר! הרי התורה הקדושה מעידה "וענתה השירה הזאת לפנינו לעד כי לא תשכח מפני זרעו". כיצד ייתכן שהבן הרשע שכח את התורה ולא מבין מה העבודה הזאת לכם... איך ייתכן שהוא מבעט בתורה הקדושה לאחר

"אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם"

אבל כשקיום המצוות הופך מ'שירה' ל'עבודה', והאבא לשמוח בעבודת הזאת שתהיה כמו 'שירה' ולא חלילה נאנח עוד לפני שהוא מתחיל לחפש את הלולב, כי אין לו כח עכשיו להסתובב בין הדוכנים ולעין בעלי הלולבים, כשהאבא נראה חסר מצב רוח כשהוא נאלץ לצאת מהבית להתפלל מנחה בציבור, וכשנורא נורא קשה לו לדקדק בהלכות שבת החמורות - הבן שלו מבין היטב את המסר ההפוך, ואז הוא שואל "מה העבודה הזאת לכם?" זאת בהחלט עבודה קשה, למה אתם מתאמצים כל כך? אני עצלן, אני לא רוצה לעבוד קשה! בגאולת מצרים אנחנו רואים דבר נפלא, לא השתחררו מהעבודות בכלל. נשארנו עבדים, עבדי ה', ובכל זאת אנחנו שמחים!!! אנחנו קוראים לזה 'גאולה' ולא 'החלפת בעלות'. ולמה? כי להיות עבד ה', זו החירות הכי גדולה. 'עבד ה' הוא לבד חופשי'. זה המסר שאנחנו צריכים לקחת איתנו לקראת חג הפסח הבעל"ט ולימוד ענייני גלות וגאולת מצרים, לצורך תיקון פנימי וההתעלות הרוחנית שלנו,

"זכרנו את האבטיחים", הוא מרים קול מְחָאָה, "אֲשֶׁר נֹאכַל חֲנָם", חֲנָם מִן הַמְצוּוֹת, שָׁם בְּמִצְרַיִם - הֲיֵה אָפְלוּ יוֹתֵר קֵל! הֲיֵינוּ אָמְנָם עֲבָדִים - אֲבָל הָיוּ לָנוּ קֶצֶת זְמַנִּים שֶׁל חֶפְשָׁה, שֶׁל מְרוּחַ נְשִׁימָה... אֲבָל עֲכָשׁוּ, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ עֲבָדֵי הַשָּׁם, אֵינן רָגַע אֶחָד שֶׁל הִרְפְּיָה! אִזְּ אֵיפֹה כָּאֵן הַחֲרוּת?

האם חרות היא בכלל דבר טוב? הביטו סביבכם, אל אותם עמים וקבוצות שגלחמו עבור 'חרות', עבור חפשויות מחלטת, להיות משחררים מכל על, מכל מחיבות, מכל הגבלה... מה נשאר מהם? כלום! אם אין משהו מחיב - שום דבר לא מחזיק מעמד. אם אין גבול, אם אין קרטוב של מחיבות - כל אחד מתעופף לו לרצונותיו החפשיים, ואף אחד לא נשאר להגות מהפרקן...

כשהתורה הקדושה מדברת על 'חרות', הכוונה היא לחרות שונה לחלוטין.

גלות וגאולה, מתברר, לא קשורים לאזקים ולכלבי שמירה. מכירים את האנשים שקמים כל בקר - עם כוון חדש לחיים? כל יום הם מנסים רעיון אחר, תאוריה אחרת, מחפשים את האשר פה ושם, בכל פעם מכוון אחר...

זוהי גלות במלוא עצמתה. האדם תלוש, לא מחבר לעצמו, הוא נסחף לפי הטרנדים הסביבתיים, הוא משתנה לפי המקומות בהם הוא נמצא, לפי הזמנים בהם הוא עומד - ולפי האנשים אתם הוא נפגש. בכל תקופה הוא מגדיר אחרת מהי הצלחה ומהו כשלונו, כל פעם מחדש השאיפות שלו משתנות, יש לו מנה, רוצה מאתים, לפעמים זה לאו דווקא חיצונית, יש אנשים שכלפי חוץ דווקא מכווננים למטרה מסוימת מבלי לזוז ממנה - אבל בפנים? בתוך הלב? שם בכל יום המחשבות משתנות, הוא נסחף בדמיונותיו לכאן ולשם... ככה בדיוק נראית גלות.

וחרות? חרות - היא בדיוק הפוכה, בן חורין הוא אדם שיש לו כוון אחד בחיים, והוא לא זז ממנה, לא בתוך הלב - ולא במעשים בפעל, הוא מכון מטרה, הוא מחפש אותה ורק אותה. שום ארוע, שום מקום, שום זמן, שום אדם, לא מצליחים להסיט אותו או לבלבל אותו.

כל אדם מרכב, כידוע, משני חלקים סותרים: נשמה - שהיא חלק אלוהי ממעל ממש, וגוף - שהוא כלו גשמי... בין הגוף לנשמה נטש מאבק נצחי, כל צד מושך לכיוון שלו, כל אחד רוצה להיות הדומיננטי, להכתיב את סדר היום. תפקיד האדם בחייו הוא אחד בלבד: להחליט - מי שולט, הגוף, או הנשמה.

כשהגוף מצליח לקחת שליטה - זוהי גלות, כי הגוף - משתנה לפי מצבי רוח, בכל יום הוא בוחר להשקיע בכוונים אחרים. מציאות החיים סוחפת אותו אחריה, לפעמים לכעס, לפעמים לגאולה.

כמו 'עבודה'.
ולסיום, בעל ה'משך חכמה' מביא מסביר נפלא את הפסוק: "וחגותם אותו חג לה' לדורותיכם חוקת עולם תחגוהו" (שמות יב, יד), אם החג של פסח הוא חג שלנו, שהשתחררנו מעולו של פרעה, אין פה מקום לחגיגה נצחית בימים אלו, כי אכתי (- עדיין) עבדי אחשוורוש אנן (מגילה יד, א) אבל אם זה 'וחגותם אותו חג לה'! החג הוא על זה שנהיינו עבדי ה', ממילא 'לדורותיכם חוקת עולם תחגוהו', זאת חגיגה נצחית, כי בכל דור ודור אנחנו עבדי ה' (כיצד מחנכין)

"מתחלה עובדי צבורה זרה היו אבותינו ועכשו קרננו המקום לעבודתו"
פעם נסע הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל ברכבת, הוא התפרסם בכח דהתירא שלו. ברכבת היו "משכילים" שחשבו שמקל הוא "משלהם", וכששמעו שהוא

ברכת החליטו לבקרו.

לצורך תיקון פנימי וההתעלות הרוחנית שלנו,

להפתעתם ראו יהודי עם זקן ופיאות הנראה לגמרי "לא" כאשר אני מוסר את נפשי עבור הכלל, האם יתכן שלא משלהם."

שאלו אותו: אתה הרב ספקטור? ענה להם: כן. אמרו לו: חשבנו שאתה משלנו, והנה אנו רואים שאתה מה"דור הישן".

ענה להם: טועים אתם, אני מהדור החדש!

ענו לו: אהה! אז אתה כן משלנו מהדור החדש?

השיב להם: מהדור החדש, אבל לא משלכם, אתם

מהדור הישן, והסביר: מתחילה עובדי עבודה זרה

היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום

לעבודתו, כלומר אני מהדור החדש! אתם חוזרים אחורה לדור הישן... (לאור הנר)

"והגדת לבנה"

מאן-דהו הגיע פעם אל מרן הגאון רבי משולם דוד הלוי

סאלאוויצ'יק זצ"ל לשאול אם יאות להיענות להצעה

לשמש כרב ומורה דרך בישוב קטן ומרוחק, כאשר על פי

הנראה אפשרויות הפעולה למען חיזוק הדת

וקירוב התושבים לדרך התורה רבות מאד, וזכות הרבים

תהא תלויה בו, אולם מאידך גזור הוא בכך על עצמו

גלות מרצון, הרחק ממרכזי התורה. כאשר שאלו רבינו איך התנאים במקום מבחינת

חינוך הילדים, ביטל הלה את החשש באומר: **והק'ל'ש נפ'חן ה'הוא מ'עני'ל'נוי מ'ל'ד'ם"**

בהצלחות - הוא מתמלא תחושת עצמה, ובכשלונות? הוא בכלל לא אשם, תמיד יש מישהו אחר שבגללו זה קרה.

הוא לא ממקד, הוא רוקד לפי צלילי הסביבה, האנשים המקומות והזמנים.

אבל כשהנשמה שולטת, כשהאדם מחפש חבור - שום דבר לא יכול להזיז אותו מהחבור!

חבור, הרי אפשר להשיג בכל מצב! בהצלחות? רואים את חסדי השם. בכשלונות? אנחנו מתחברים לשם. בבילתי נודע? מתחזקים בבטחון. כשהמצב תקוע? גם שם יש לנו עבודה, שלא יהא לך חלוק על המקום.

כשהאדם מחפש חבור, המצוות מקבלות משמעות - ואפלו הזמנים בהם הוא לא יכול לקיים מצוות הם רגעים של חבור, (מכר הספור של הרה"ק רבי אלימלך ואחיו הרה"ק ר' זושא שנתקעו בתא מאסר מצחין ולא יכלו לומר 'ברכות התורה',

אבל במקום להשבר מהמצב הנמוך - הם התחילו לרקד משמחה על הזכות לקיים את מצות 'לא לומר דברי קדש במקומות לא נקיים', כי שני הצוויים הללו באים מאותו רבוננו של עולם!

כשהמטרה היא חבור, אין אשמים, אין אנשים אחרים, יש רק רבוננו של עולם שמנהל את הכל ושולט על הכל! וכשזה המצב, שום דבר לא יכול לגנב לי את החבור... זוהי 'חרות'!

יוסף הצדיק היה 'איש מצליח', בכל מקום שהוא רק היה - הוא הצליח.

בבית פוטיפר? כשהוא נחשב לאיש סודו המצלח של השר? הוא היה 'מצליח'. בעמק הבור המצרי, בתחתית השפלה האנושי? גם שם הוא היה 'מצליח'...

למה? כי 'הצלחה' מבחינתו של יוסף הצדיק לא נמדדת בכמות הכסף, הכבוד, הקשרים או הפרסום שלי - אלא בכמה אני מחבר, ולהתחבר - אפשר מכל מקום.

יותר מזה: הבעל שם טוב הקדוש אומר, שההצלחה בבית האסורים - היא הצלחה הרבה יותר גדולה! והראיה לכך - כי שם נאמר 'וכל אשר הוא עשה הוי"ה מצליח בידו!' שם, החבור היה אמתי יותר!

למה? כי שם, כשהכל חשוף, כשאתה מאבד את כל האחיזות האנושיות והמצב נראה חסר סכוי, אתה מכרח להגיע לעצמה הרבה יותר חזקה של רגע פנימי - מאשר בזמני הצלחה...

להיות רגוע כשהחיים מחיכים אליך - זה לא כזה 'קונץ' גדול, אבל כשאתה מצליח להשאיר רגוע ומחבר גם כשהכל נראה אבוד - זה מגיע ממקום הרבה יותר גבוה ועצמתי, וזה נשאר אתך לתמיד!

תהיה לי סייעתא דשמיא יתחנכו אף במקום הזה בדרך התורה? נענה רבינו ואמר לו:

ומה תאמר על אדם האופה מצות-מצוה בערב פסח במלוא ההתלהבות, והואיל ומנהגו לשורר את ההלל בשעת

האפייה, עושה הוא כן בכל רגשות לבבו, ולא מונע את עצמו מלהרים את ידיו בהתלהבות בעת אמירת ההלל,

כאשר כתוצאה מכך - העיסה מונחת לפניו בלא 'עסק', וטענתו בפיו: 'וכי יתכן שבעת אמירת הלל בהתרגשות, העיסה תחמיץ?'

כך הוא גם הדבר הזה כדוגמתו. החובה היא לחנך את הילדים כראוי במלא המסירות והזהירות, ואי אפשר להימנע מכך ולמשוך את ידינו מן האחריות לחינוכם, ולצפות שהדבר ייעשה מאליו...

(דברים של טעם)

"ה'כ'פ' מ'ה ה'הא א'אמר... ו'א'ף א'א'ת'ה א'אמר לו..."

בכל שנה בליל הסדר הקפיד מאוד הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצ"ל חבר בד"ץ העדה החרדית בירושלים, לסיים את האפיקומן לפני

חצות הלילה כפי הדעות הנוקטות שכך ההלכה. שנה אחת התארכה אצלו אמירת ההגדה מאוד

ונטלו ידיים ל"שולחן ערוך" רק עשרים דקות לפני חצות המצות בחבילתן. הלילה.

קמו שניים מבני המשפחה כדי להזדרז להגיש את כל מאכלי הסעודה במהירות על מנת שיאכלוה בזריזות ויספיקו לסיים את אכילת האפיקומן לפני חצות הלילה. משהבחין בהם רבי בנימין הורה להם תכף לשוב למקומותיהם סביב השולחן ולחש להם בשקט: הבחנתי בסימני צער ועצב על פני הרבנית כשהיא נוכחת לראות שאת כל המאכלים שהיא טרחה ועמלה להכינם שעות רבות יאכלו בחופזה בלי לתת להם תשומת לב על רוב הטורח כפי שהיא טרחה להכינם. כל חומרותיו של ליל הסדר לא שוות נגד אנחה אחת של יהודי!!!

"וּכְאֵן הַפֶּן שׁוֹאֵל"

בעלון ערכים (ויקהל תשפ"ה) סיפר הרב ברוך שלג: ר' יהודה הוא אברך תלמיד חכם וירא שמים, אב לשלושה ילדי חמד, שתי בנות ובן הקטן. בעוד הבנות מכינות ומנקות את הבית לפסח יחד עם אמן, הכין ר' יהודה לבנו הפתעה מיוחדת - הוא ייקח אותו לראות את כל תהליך הכנת ואפיית המצות, החל מקציר החיטים ועד אריזת

הָרְגָעִים הָאֲחֵרוֹנִים בְּחַיּוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא הָיוּ גַם הַמִּסְרִים בְּיוֹתֵר. בְּאֲכִזְרִיּוֹת בְּלִתֵּי מוֹכֶנֶת, סָרְקוּ הַרוֹמָאִים אֶת בְּשָׂרוֹ - בְּמִסְרֻקוֹת מְשֻׁנָּנוֹת שֶׁל בְּרוֹזֵל. וְהוּא? בְּעוֹדוֹ שׁוֹתֵת דָּם, וְנִשְׁמָתוֹ כְּמַעֵט מִתְנַתְּקֵת מִהָעוֹלָם מֵרַב יִסוּרִים, בְּמָקוֹם לְצוּחַ וּלְכָרֶחַ - הוּא מַחֲיֶה בְּדַבְּקוֹת וּמְקַבֵּל בְּשִׁמְחָה אֶת הַיִּסוּרִים, וְהַתְּלַמִּידִים עוֹמְדִים מֵהֵצֵד וּבּוֹכִים: רַבִּי, עַד כָּאֵן!

אָמַר לָהֶם רַבִּי עֲקִיבָא - לְמָה אַתֶּם בּוֹכִים? כָּל יְמֵי חַפְשָׁתִי אֶת הַתְּעֵנוּג, וְהִנֵּה - סוּף סוּף מְצַאֲתִי אוֹתוֹ!

נְבִיז, רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה תֵּנָא אֱלוֹקִי, הוּא זָכָה לְהַתְּעַנֵּג גַּם גְּשָׁמִית וְגַם רוּחַ הַיָּם, הוּא הָיָה בְּמִדְרַגּוֹת הַגְּבוּהוֹת בְּיוֹתֵר - וּבְכָל זֹאת, לְכַאוּרָה מִשְׁהוּ הָיָה חֶסֶד לוֹ... וְדוֹקָא בְּאוֹתָם רְגָעִים אֲיֻמִּים הוּא מוֹצֵא אֶת מָה שֶׁהָיָה חֶסֶד לוֹ תְּמִיד? מָה הוֹלֵךְ כָּאֵן?

בְּמִלּוֹתָיו הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, הוּא מְגַלֵּה לָנוּ אֶת סוּד הַחֵרוֹת: כָּל הַחַיִּים, בְּשִׁהִיו לִי הַצְּלָחוֹת גְּשָׁמִיּוֹת וְרוּחַ הַיָּם, אֲמַנֵּם הָיִיתִי מְחַבֵּר - אֲבָל אִיפְשָׁהוּ, בְּקִצְהַ הַלֵּב, עֲדִין הָיִיתָ הַרְגָּשָׁה שֶׁ-יֵשׁ גַּם כּוּוֹנִים אַחֲרַי, שְׁאוּלֵי הַתְּעֵנוּג נִמְצָא בְּהַצְּלָחָה, שְׁאוּלֵי אֲפָשָׁר לְהַסְתֵּדֵר גַּם בְּלִי הַשְּׂאִיפָה הָאֵינְסוּפִית לְחַבּוֹר... זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁכָל הַחַיִּים עֲדִין הָיִיתִי בְּגָלוֹת! כִּי זֶה לֹא הָיָה כּוּוֹן אֶחָד מְחֻלָּט!

דוֹקָא בְּרְגָעִים הָאֵלֶּה, בְּחֹשֶׁךְ הַגְּדוֹל הַזֶּה, כְּשֶׁכָּל הַעֲצָמָה הָאֲנוּשִׁית שֶׁלָּךְ מִתְּפַרֶקֶת, כְּשֶׁהַמְּחַטִּים גּוֹרְמִים לְיִסוּרֵי הָאִיּוֹב, וְאֵין שׁוֹם דְּבָר שְׁמַחֲזִיק אוֹתְךָ - שֵׁם אַתָּה מְגַלֵּה לְפִתְעַ שְׁאֵין שׁוֹם כּוּוֹן אַחֵר!

וְשֵׁם, לְפִתְעַ, כְּבָר לֹא חָשׁוּב לָךְ שׁוֹם דְּבָר, כְּבָר לֹא מְעַנֵּן אוֹתְךָ שׁוֹם דְּבָר - רַק הַחַבּוֹר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ... זוֹהִי 'חֵרוֹת'!

רְגַע לְפָנַי מִכַּת בְּכוֹרוֹת, מְגַלֵּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה רַבָּנוּ אֶת סוּד הַחֵרוֹת: "כְּחֻצוֹת לֵילָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם!"

מִתִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּגַלֵּה? מִתִּי יוֹצֵאִים מִמִּצְרַיִם? כְּחֻצוֹת הַלֵּילָה! בְּרְגָעֵי הַחֹשֶׁךְ הַעֵמֶק בְּיוֹתֵר, כְּשֶׁהָאוֹר לֹא מְנַצֵּץ מִשׁוֹם כּוּוֹן - שֵׁם, דוֹקָא שֵׁם, יוֹצֵאִים לְחֵרוֹת...

וּמִתִּי זֶה קוֹרָה? מָהִי הַנְּקֻדָּה הַחֲשׂוּכָה בְּיוֹתֵר בְּחַיִּים? זֶה תְּלוּי בְּךָ! כְּכָל שֶׁהָאֵדָם מִבֵּין שְׁאֵין שׁוֹם כּוּוֹן אַחֵר, שֶׁהוּא תְּקוּעַ כָּאֵן, וְשֵׁם לֹא הַבוֹרָא אֵין לוֹ סְכוּי לְהַתְּרוֹמֵם - הוּא הַגִּיעַ לְ'חֻצוֹת' שְׁלוֹ, וְהוּא יוֹצֵא לְחֵרוֹת!

זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת בְּכִשְׁלוֹן קְטַנְטֵן שְׁקוֹרָה לְאֵדָם, וְהוּא מִבֵּין אֶת הַמְּסָר, וְאֲפָשָׁר גַּם לְעַבֵּר הַרְבֵּה כְּשִׁלּוֹנוֹת, וְעֲדִין לְנִסּוֹת אֶת הָאוֹפְצִיָּה הַהִיא, אֶת הַסְּגָלָה הַהִיא, אֶת הַפְּרוֹטְקִצְיָה שֶׁל הוּא - עַד שְׁאֵין בְּרָרָה וְהַחַיִּים מְבִיאִים אוֹתוֹ לְאֲפֵלָה מְחֻלָּטָה, וְאֵז הוּא חַיֵּב לְהַגִּיעַ לְבוֹרָא וְלִצְאָת לְחֵרוֹת...

לֹא סֶתֶם כְּתוּב 'כְּחֻצוֹת'. כִּי זֶה לֹא מְחֻלָּט. כָּל אֶחָד - וְהַחֻצוֹת שְׁלוֹ... כְּשֶׁהָאֵדָם מִבֵּין שְׁאֵין עוֹד כּוּוֹנִים, שֶׁהַמְּטָרָה הַיְחִידָה בְּעוֹלָם הִיא חַבּוֹר לְשֵׁם - הוּא יוֹצֵא לְחֵרוֹת!

"וְאַתְּרֵי כֵן יִצְאֵנוּ בְּרַכְּשׁ גְּדוֹל"

הם מגיעים לשדה החיטה, הזמן קצר והפועלים זריזים במלאכתם, מייבשים היטב את כליהם. וכאן הבן שואל: מדוע ולמה צריך לייבש את כלי האחסון של השבלים?

כי אם תהיה אפילו טיפה אחת של מים, הכל יהיה חמץ! משיב האב.

למחרת שוב יוצאים, והפעם לשאיבת המים.

והנה הפועלים שוב עובדים במרץ לייבוש הדליים,

וכאן הבן כבר משנה את סגנון השאלה: הרי בעוד רגע ימלאו את הדליים במים, ומה טעם לייבשם בעת הזאת?

אם יימצא בדלי אפילו גרגר אחד של קמח, הכל יהיה חמץ! משיב האב.

והבן מפנים: תוצאת ערבוב של קמח ומים היא חמץ!

למחרת שוב יוצאים, והפעם סוף סוף למאפיית המצות.

הבן עומד זקוף לצידו של אביו, וידו אוחזת ביד אביו, ולנגד עיניו לוקחים קערה מלאה מים, ושופכים אותה לתוך קערת הקמח בלי להתבלבל...

הבן מזדעק: אבא! זה חמץ גמור!!! מה קורה כאן?!

אביו שציפה כנראה לשאלה, השיב מיד

בחיוך: לשם כך הבאתי אותך הנה! דע לך בני חביבי! הרבה פעמים התורה אומרת לנו להפריד, להרחיק ולפרוש מדברים מסוימים, אבל בהגיע הזמן המתאים

והעת המוכשרת לכך - נחבר אותם יחד גם אם איננו מבינים למה וגם אם זה לא נח לנו או לא נראה לנו מסיבה כזו או אחרת.

אנו עבדי ה' ומקבלים הוראות רק ממנו בלי לשאול שאלות למה ומדוע. אנו עבדי ה' וצועדים אך ורק לאור הכללים שהוא מתווה לנו!

"על שום שפסח הקדוש פרוק הוא על פתי אבותינו ממצרים"

"ופסח ה' על הפתח" (שמות יב, כג) אמר הקב"ה לישראל, בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו. (שיר השירים רבה ה, ב) כלומר, עליכם לפתוח קימעה את ליבכם ולעורר אותו לתשובה ומעשים טובים והבא להיטהר מסייעין אותו לפתוח פתח כפתחו של אולם.

אבל במצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי טומאה והיו אדוקים בעבודה זרה עד שלא היה בכוחם לפתוח אפילו פתח

כחודו של מחט ולמרות זאת העניק להם השם

יתברך שפע קדושה כפתחו של אולם והוציאם מאפילה לאורה וזהו "פסח ה' על הפתח", השם פסח דהיינו ויתר להם על הפתח כחודו של מחט הנדרש, וזאת בהתחשב

במצבם הרוחני הקשה שהיו חיים באותה שעה.

(הרה"ק רבי ברוך ממז'יבוז' - דרשות למועדים)

"חַיִּיב אָדָם לְרֵאוּת אֶת עַצְמוֹ פְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם"

מהו הדבר הקשה ביותר לקיום בליל הסדר? שאל הרב מבריסק את תלמידיו.

לאחר הרהור קצר, ענו התלמידים פה אחד, הקשה ביותר הוא לאכול את המרור - החריין החריף!

אינני סבור כך - התנגד הרב - המצווה הקשה ביותר לקיום בליל הסדר היא, חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים (פסחים קטז:)

"וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דִין אֲנֹכִי"

מקשים הראשונים מדוע הקב"ה ידון את אותו הגוי אשר השתעבד בעם ישראל, הרי הם מקיימים את מצות ה' שאמר "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה?"

הגאון ר' ראובן בנגיס זצ"ל - אב"ד בירושלים, אמר שלדעתו

בממלכה אחת רחוקה, סערו הרוחות בארמון באותו בקר. אחד השרים שהמלך מנה, קבל תקציב מכבד כדי לישם את תפקידיו, אבל הוא נהג בחסר אחריות - וכל הכסף התנדף... עכשו הוא עומד, השר ההוא, ולא יודע איך להתקדם. כי בלי כסף - זה ידוע - הכל תקוע... האם יש למלך בעיה לפתח את אוצרותיו ולכסות את כל החובות של אותו שר? ודאי שלא. אבל זה לא יקרה. כי אם כן - השר לא יבין את הטעות שלו, הוא ימשיך להתנהג באותה הפקרות, ובכשלונות שלו? הוא יאשים את המלך, שעכב את העברת הכספים...

הצעד הראשון לתקון, זה להבין שנכשלת, לחשב מסלול מחדש - ואז כבר תקבל את כל התקציב הדרוש לה... אמר הרה"ק צ"ר א"ש פרינ"ד: האם יש לרבוננו של עולם בעיה לסדר לנו את כל הבעיות, לשלף אותנו מבצת החובות - ולהניף אותנו לפסגות ההצלחה, הבריאות והאשר? ודאי שלא, הרי יש לו אוצרות אינסופיים להעניק לנו, אבל אם הוא יתן לנו את כל הישועות מיד וכלי עכובים - אנחנו נמשיך לחיות ב'קונספציה', נמשיך לחפש אשמים, לחפש כוונות חדשים, לא נכיר בכשלון האישי שלנו - ובעבדה שאנחנו חייבים את החבור אתו.

אבל כשהאדם מוצא את עצמו בחסר אונים מחלט, כשאין שום כוון אחר לפתרון - שם אין בררה אלא להפנים את הטעות שלנו, לותר על כל כוון אחר - ולהתחבר סוף סוף למלך...

לסיום, הבה נפליג לאחור בזמן - לאותו ליל שמורים בהם יושבים בני ישראל כשמתניהם חגורים, והם אוכלים את קרבן הפסח הראשון בהיסטוריה.

לפי חשבון ה'כזיתים' שיש בכבש אחד מתברר, שבכל בית ישבו כששים איש - ואכלו את קרבן הפסח על מצות ומרורים.

האם אנחנו יכולים לתאר לעצמנו איך נראה הבית באותו זמן? ששים איש סגורים בתוך בית לא גדול, ואסור להם לצאת מפתח ביתם עד הבקר... אין מתכון חזק יותר לחכוכים בינאישיים - והצפת רגשות! האם זוהי חרות?

למה שלא תתן להם לצאת, למה שלא תאפשר לכל אחד לטיל במקומות האהובים עליו, טיול פרדה - רגע לפני שעוזבים? למה שלא תעניק לכל אחד מהם את חפשי הבחירה לאן ללכת ומה לעשות באותו לילה?

למה לכנס ששים איש לסיטואציה שקרוב לודאי תוביל לצפיפות, לחסר נוחות - ולכל החלקים החלשים בנפש להתעורר?

מדובר ביותר מעשרה מיליון, ואולי אפילו בדולרים. התמורה המתקבלת, מלמדת אותנו על היקף הסכום. בתפילה המתבקשת שלאחר 'ספירת העומר' מדי ערב, אנו מבקשים מעת הבורא רשימת משאלות אותן נקבל בזכות המצווה:

- א. יתוקן מה שפגמתי בספירה.
- ב. אטהר ואתקדש בקדושה של מעלה.
- ג. יושפע שפע רב בכל העולמות.
- ד. לתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמתינו מכל סיג ופגם.
- ה. לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה.

אנחנו מוזמינים תמורה עניקית על חשבון מצוות ספירת העומר: תיקון כל הפגמים, והיטהרות מיוחדת, ולא מפחות משפע רב שיושפע בכל העולמות, מדובר על שפע עצום 'רב' באין ספור עולמות (על מנת לשבר את השכל נתאר שפע רב רק בעולם אחד - שאנחנו מבקשים שבזכות ספירת העומר של יום אחד, כל שמונת מיליארד האנשים החיים בעולמנו, יהפכו למיליונרים).
מה זה מלמד אותנו? זה מלמד אותנו על היקף הסכום האדיר שכלול בצ'יק ששמו 'ספירת העומר'. זה נותן לנו להבין עד כמה עוצמתית,

כבירה ואדירה היא אותה ספירה, אותם מילים שאנחנו מוציאים מהפה במצוות הבורא ואומרים: היום תשעה עשר יום שהם שני שבועות וחמשה ימים לעומר. פלא שהנשמה שלנו כל כך רועשת וגועשת בעת ספירת העומר! (הרב יקותיאל יהודה גנול - המבשר)

**כַּמָּה מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ!
יה"ר שְׁנֵאֵכֶל שָׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים
עוֹד בְּזוֹ הַשָּׁנָה בִּירוּשָׁלַיִם עִיה"ק. אַמֵּן**

הקושיא מופרכת מעיקרא, וביאר ע"פ משל לאדם שביקש לבנות בנין, והיה עליו להביא למקום לבנים רבות.

מה עשה, הכריז ואמר כל הרוצה יבוא לביתי ויאכל וישתה בלא הגבלה כאוות נפשו, אך בתנאי שלאחר מכן יקח מכסת לבנים עד למגרש הבניה.

היו אנשים עניים ורעבים, שמיהרו ועלו לביתו ואכלו כדי שובעם. משכילו לאכול, לקחם בעל הבית אל מחסן הלבנים, וביקש מהם לשאתם.

פתח אחד מהם ואמר, אמנם גמלת עמי חסד ואני מכיר על כך טובה, אבל מדוע תשתעבד בי עתה כעבד נרצע? נפגע בעה"ב ואמר מה תלין עלי, הלא כך התניתי מראש,

הכרותי ואמרת שכל המוכן לעבוד מוזמן לסעודה, בעלותך לביתי לאכול הבעת את הסכמתך לשאת גם בתוצאות. הוא הדין כאן - הקב"ה הודיע מראש "ועבדום ועינו אותם... וגם את הגוי אשר יעבודו הן אנכי", מי שהשתעבד בעם ישראל קיבל על עצמו גם את התוצאות ובידין שיטול את עונשו. א"ה: בספרים הקדושים מובא גם, שה' ידון את הגויים על כך שהעבירו ועינו את עם ישראל בשמחה והתלהבות, עם כל החומרות והכוונות, ולא שעשו זאת כמי שקפאם שד, ונגזרה עליהם גזירה לשעבד את העם הנבחר.

כי זוהי תחלת הגאולה. הקדוש ברוך הוא רצה להוציא אותם לחרות, שלא יהיו תלותיים יותר, לא במקום, לא בזמן ולא באנשים, שהם יוכלו להיות אתו - בכל סיטואציה ומול כל אדם שהוא...

ובחזרה לחיי ההווה: ליל הסדר הוא לילה עם מתכנת קבועה, עם מסרת - שממנה לא זזים, עם אנשים מסוימים שלא תמיד נעים לנו בחברתם, במקום שלא תמיד היינו רוצים להיות מלכתחלה.

הלילה העמוס הזה, הוא תמיד מקור לארועים בלתי צפויים: פה כוס מלא ברפת ה' שהיין נשפך ממנו, שם ילד שמקלקל את האוירה החגיגית, מוחין שאתה מחפש ולא מגיעים, תבשיל שנשרף, צפיפות בשלחן - ועוד ועוד...

למה? למה בליילה שאמור לסמל יותר מכל את החרות - מכניסים אותנו לתוך שבלונה קבועה, שבהכרח תפגיש אותנו עם סיטואציות שיעוררו בנו רגשות?

כי 'זמן חרותנו' הוא גם השנה. בכל שנה בליל הסדר, אנחנו מקבלים את הכוחות לצאת לחרות כל השנה, להתנתק מכל החשבונות של מקום זמן ואנשים, לחפש את החבור, את ההזדמנות בכל רגע מאתגר - ואת זה, את זה קונים דוקא שם, כשה'קיטל' הצחר הופך לאדם מהיין, ואתה נשאר רגוע ומחין ומחבר.

כי ככה יוצאים ל'חרות'!

(נקודות של אור - ספינקא)

"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּחְרַת הַשַּׁבָּת..."

כשיש לאדם שלפנינו צ'יק ביד, כיצד נוכל לדעת את הערך הכספי הנקוב בו?

כשנראה מה אותו אחד רוכש באמצעות אותה המחאה. כאשר נכנס אדם למשרד מכירות, ומגיש צ'יק ובתמורה חותם על רכישת וילה עניקית עם שלושה מפלסים בלב שכונה יוקרתית, אנו מסיקים, ובצדק, שהסכום הנקוב בחלונית ה'סך' עבר את שמונת הספרות.